

Workshop

**Do's and don't's communicatie
naar publiek en professionals
over muggen en westnijlvirus**

uitbraak westnijlvirus
screenen bloeddonoren
huisstteekmug
wnv inf
onheilsprofeet
bloed in regio utrecht
ged
virussen
gevalen van westn
ars
wnv
s
westnijlvirus
bloed
mugg
stnijlvirus in nederland
tro
vogel in nederland
europese sar
tijgerm
europes centrum voor ziektepreventie
vestnijkooorts
bloedbanken in utrecht

Programma

1. Inleiding

2. Presentaties:

- Publiekscommunicatie overheidsinstanties
- Communicatie vanuit regionaal perspectief
- WNV bij NVWA

3. Dialoog en vragen uit de chat

4. Afsluiting

www.menti.com

Gebruik de volgende code: 7798 9008

Chantal Bourgonje RIVM
Stijn Raven GGD regio Utrecht
Vanessa Visser ICB NVWA

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

PUBLIEKSCOMMUNICATIE OVERHEIDSINSTANTIES MUGGEN/WESTNILEVIRUS

CHANTAL BOURGONJE
SR. COMMUNICATIEADVISEUR CIB RIVM

Gewone huissteekmug *Culex pipiens*, vrouwtje
Foto door Anders Lindström

1. Aanleiding

Problematiek muggen en het westnijlvirus (WNV) steeds meer onder de aandacht.

Verspreiding WNV neemt toe in Europa inclusief media aandacht.

In 2020 voor het eerst WNV in Nederland aangetoond:

- 6 WNV positieve muggenpools.
- 9 WNV-geïnfecteerde vogels.
- 8 WNV-geïnfecteerde mensen.

Inrichting en borging in- en externe processen (inheemse) muggen en WNV nodig.

2. Ontwikkelingen

Inzichten burgers:

- Kennis over risico's van muggen laag en passieve houding.
- Kennis over risico's van WNV beperkt. Bij toename risico's neemt alertheid, behoefte aan informatie met handelingsperspectief toe.
- Reacties in (social) media positief en cynisch. Verwarrende publiekscommunicatie kan bijdragen aan onnodige onrust.

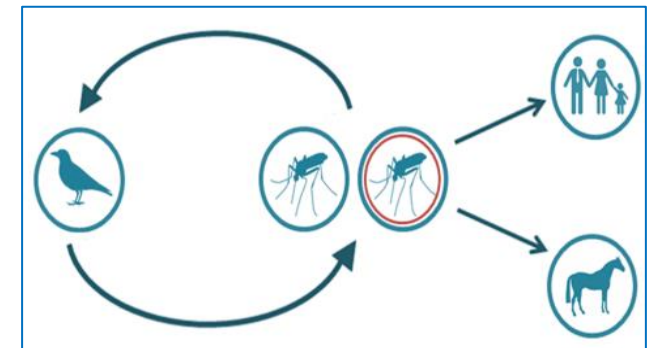
3. Aanpak

Strategische aanpak surveillance en response en gefaseerde communicatie, passend bij epidemiologie.

- Plan surveillance en response (inheemse) muggen en WNV om risico's voor mensen te verminderen.

[Westnijlvirus in Nederland: Aanpak surveillance en respons 2021-2023 | RIVM](#)

- Communicatieplan afgestemd op jaarlijks epidemiologische fasering
 - Fase 1: geen WNV signaal
 - Fase 2: WNV detectie in vogels en muggen
 - Fase 3: Eerste WNV detectie in paarden of mensen
 - Fase 4: WN uitbraak/nationale onrust

4. Communicatie uitgangspunten

Communicatiedoelstellingen:

- Burgers op het juiste moment voorlichten met relevante informatie over (inheemse) muggen/WNV.
- Samenwerken met betrokken organisaties in begrijpelijke taal, adequaat en op uniforme wijze.
- Burgers weten waar ze aan toe zijn en kennen de risico's, zonder onnodig ongerust te hoeven zijn.
- Ze weten wat ze zelf kunnen doen om muggenongemak of -beten te voorkomen.

Communicatiestrategieën:

- Zorgen voor betrouwbare, goed vindbare informatie voor burgers.
- Communiceren heldere boodschap met concreet handelingsperspectief.
- Communiceren op de juiste "muggenmomenten".
- Inzetten stakeholders om consistente kernboodschap uit te dragen.

4. Communicatie doelgroepen

Primaire doelgroepen:

- Burgers in Nederland (landelijk via RIVM en NVWA, afh. fase lokaal/regionaal/landelijk)
- Paardenliefhebbers (communicatie via derden)

Primaire stakeholders communicatie:

- VWS, NVWA, responseteamleden

(Potentiële) intermediairen:

- NVWA, GGD, One Health Pact, Pers/Media, VNG/Gemeenten, Huisartsen/thuisarts.nl, Ziekenhuizen, Universiteiten, Rijksoverheid, LNV, GD, LCR, WUR/Muggenradar.nl

4. Communicatie rollen

Rollen publiekscommunicatie overheidsinstanties

- RIVM:
 - Hoofdzender muggen/WNV en overdracht muggen
 - Advies en communicatie gevolgen volksgezondheid en persoonlijke beschermingsmiddelen
- NVWA/CMV:
 - Coördinatie en monitoring muggen/WNV (via CMV)
 - Geen actieve communicatierol ziekte WNV
- VWS:
 - Opdrachtgever
 - Financier
 - Medezender bij nationale onrust

4. Communicatie strategie

Uitwerking per fase: boodschap/fase/rol

	Fase 1: geen WNV-signaal	Fase 2: WNV-detectie in vogels en muggen	Fase 3: Eerste WNV-detectie in paarden of mensen	Fase 4: WNV uitbraak/nationale onrust
Kernboodschappen	• “Wat kun je doen om muggenongemak in en om je huis/op vakantie te voorkomen?” • Informatie over muggen/WNV • Voor meer informatie over muggen/WNV kijk op...(RIVM-webdossier)	• “Wat kun je doen om muggenbeten te voorkomen?” • Informatie over muggen/WNV, Q&A's • Voor meer informatie kijk op...(RIVM-webdossier)	• “Wat kun je doen om muggenbeten te voorkomen?” • 1^e persoon met WNV in NL • Informatie over actuele situatie, verspreiding, kaart, aanpak, rolverdeling • Voor meer informatie over WNV kijk op...(RIVM-webdossier)	• “Wat kun je doen om muggenbeten te voorkomen?” • Bescherm jezelf. • WNV vastgesteld bij ... personen / locaties • Real time informatie updates • Voor meer informatie over WNV kijk op...(RIVM-webdossier) of bel • Klachten? Raadpleeg je huisarts
Handelingsperspectief (haakje in de communicatie)	• Verwijder broedplaatsen (plasjes water), denk aan dakgoot, bloempotten, regentonnen, parasolvoet	• Verwijder broedplaatsen (plasjes water), denk aan dakgoot, bloempotten, regentonnen, parasolvoet • Plaats horren, hang klamboe op	• Plaats horren, hang klamboe op • Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen..., draag beschermende kleding bij buitenrecreatie/wandelen (lokaal/regionaal).	• Plaats horren, hang klamboe op • Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen, ..., draag beschermende kleding bij buitenrecreatie/wandelen (landelijk)
Communicatierol overheidscommunicatie algemeen publiek	RIVM, NVWA	RIVM, NVWA	RIVM, NVWA, GGD, Gemeenten	VWS, RIVM, NVWA, GGD, Gemeenten

5. Realisatie

- Info over muggen en WNV op RIVM.nl/muggen

Muggen

In Nederland komen meer dan dertig soorten steekmuggen voor.

Muggen

Wijzigingsdatum 23-06-2021 | 15:45

Veelgestelde vragen
Onderzoek en advies
Infectieziekten
Exotische muggen
Richtlijnen LCI

In Nederland komen meer dan dertig soorten steekmuggen voor. Vrouwelijke steekmuggen zuigen bloed waaruit ze voedingsstoffen halen om eitjes te leggen. Dat doen ze op of bij water. Uit de eitjes komen larven die in het water leven. De larven groeien uit tot volwassen steekmuggen (hieronder kortweg muggen genoemd).

Inheemse en exotische muggen

Muggen die van nature in Nederland voorkomen, noemen we ook wel inheemse muggen. De meest voorkomende soort is de gewone huissteekmug (*Culex pipiens*). Naast inheemse muggen komen soms exotische muggen voor. Deze muggen kunnen het land bijvoorbeeld inkomen via internationaal transport, of via reizigers die de mug ongemerkt meenemen. Voorbeelden van exotische muggen zijn de Aziatische tijgermug en de gelekoortsmug. Lees meer over [exotische muggen](#).

Wat kunt u zelf doen tegen muggenongemak?

Om ongemak te voorkomen van zoemende muggen of jeukende muggenbulten, kunt u ervoor zorgen dat muggen geen eitjes leggen rondom uw huis. Muggen leggen eitjes in stilstaand water zoals in schoteltjes onder bloempotten, dakgoten, regentonnen en de parasolvoet, maar ook in water dat blijft staan op dekzeilen van tuirmeubels, haardhout of in opblaasbadjes.

- Controleer dus regelmatig uw tuin of balkon op stilstaand water.
- Ververs het water of goot het weg.
- Sluit regentonnen af om te voorkomen dat muggen er eitjes in leggen.

Lees op [INWA meer tips voor thuis](#), of [op reis](#) om verspreiding van muggen te voorkomen en informatie over de monitoring van muggen in Nederland.

Mogelijke ziekteverwekkers

Aleen muggen die besmet zijn geraakt met ziekteverwekkers kunnen mensen ziek maken. De kans dat muggen in Nederland ziekteverwekkers overdragen op mensen is zeer klein. De meeste mensen worden niet ziek van een muggenbeet. In de late zomer van 2020 is voor het eerst een infectie met het [usutu](#) virus gevonden bij een persoon, die dit heeft opgelopen in Nederland.

Foto: Anders Lindström, [ECDC](#)

5. Realisatie

- > Social media
- > Wereldmuggendag
- > Info op rivm.nl/muggen

[4 vragen over muggen & muggenongemak | RIVM](https://rivm.nl/muggen)

5. Realisatie

- > Social media
- > Nazomerse dagen
- > Info op rivm.nl/muggen

5. Realisatie

- > Social media
- > Handelingsperspectief
- > Link naar online

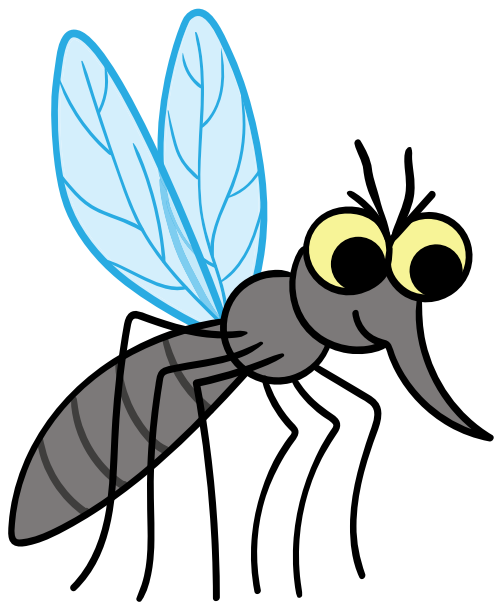
6. Status en vervolg

- Intensivering samenwerking stakeholders
- Podcast Zoönosen in de stad
- Vooruitkijken communicatie-inzet in 2022. TIPS welkom!

Stelling

[www.menti.com 7798 9008](https://www.menti.com/77989008)

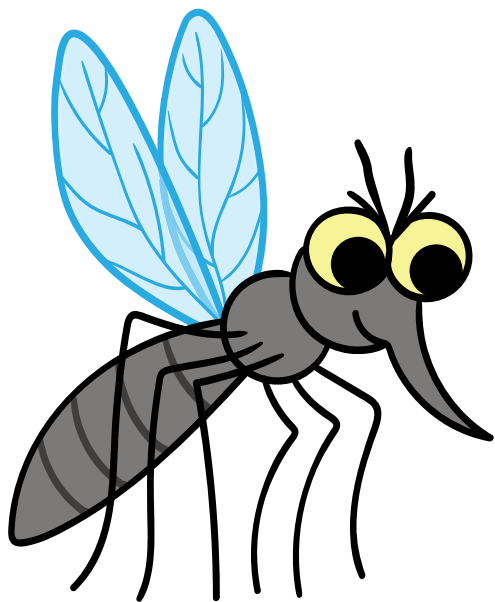
**De burger moet ten alle tijde
geïnformeerd zijn over de risico's
van WNV
EENS of ONEENS?**

Vragen, opmerkingen of aanvullingen?
Gebruik de chat in MS Teams!

Stelling

[www.menti.com 7798 9008](https://www.menti.com/77989008)

**WNV is
*here to stay***

EENS of ONEENS?

Vragen, opmerkingen of aanvullingen?
Gebruik de chat in MS Teams!

Communicatie over muggen vanuit een regionaal perspectief

Stijn Raven Arts M+G, GGD regio Utrecht, RIVM

26 november 2021

GGD regio Utrecht

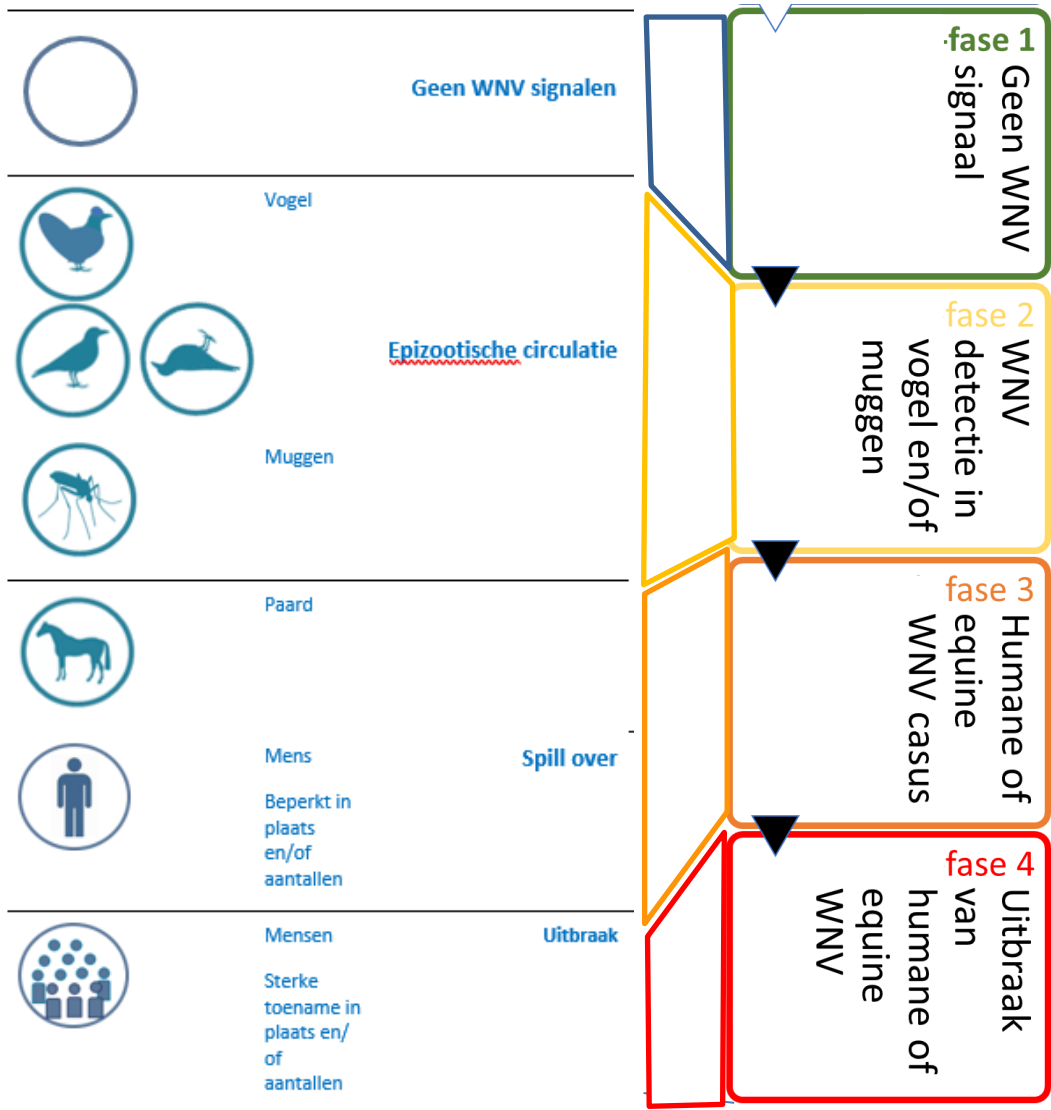
- 26 gemeenten; 1.3 miljoen inwoners
- Bevorderen én beschermen gezondheid inwoners in regio Utrecht
- Communicatie: algemeen publiek, professionals, gemeenten

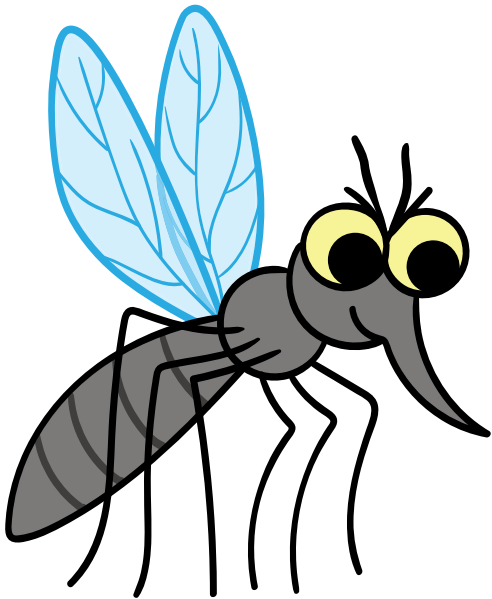
WNV Fases

Epidemiologische

In jouw regio is nog geen sprake van westnijlvirus (fase 1)

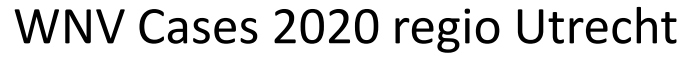
www.menti.com 7798 9008

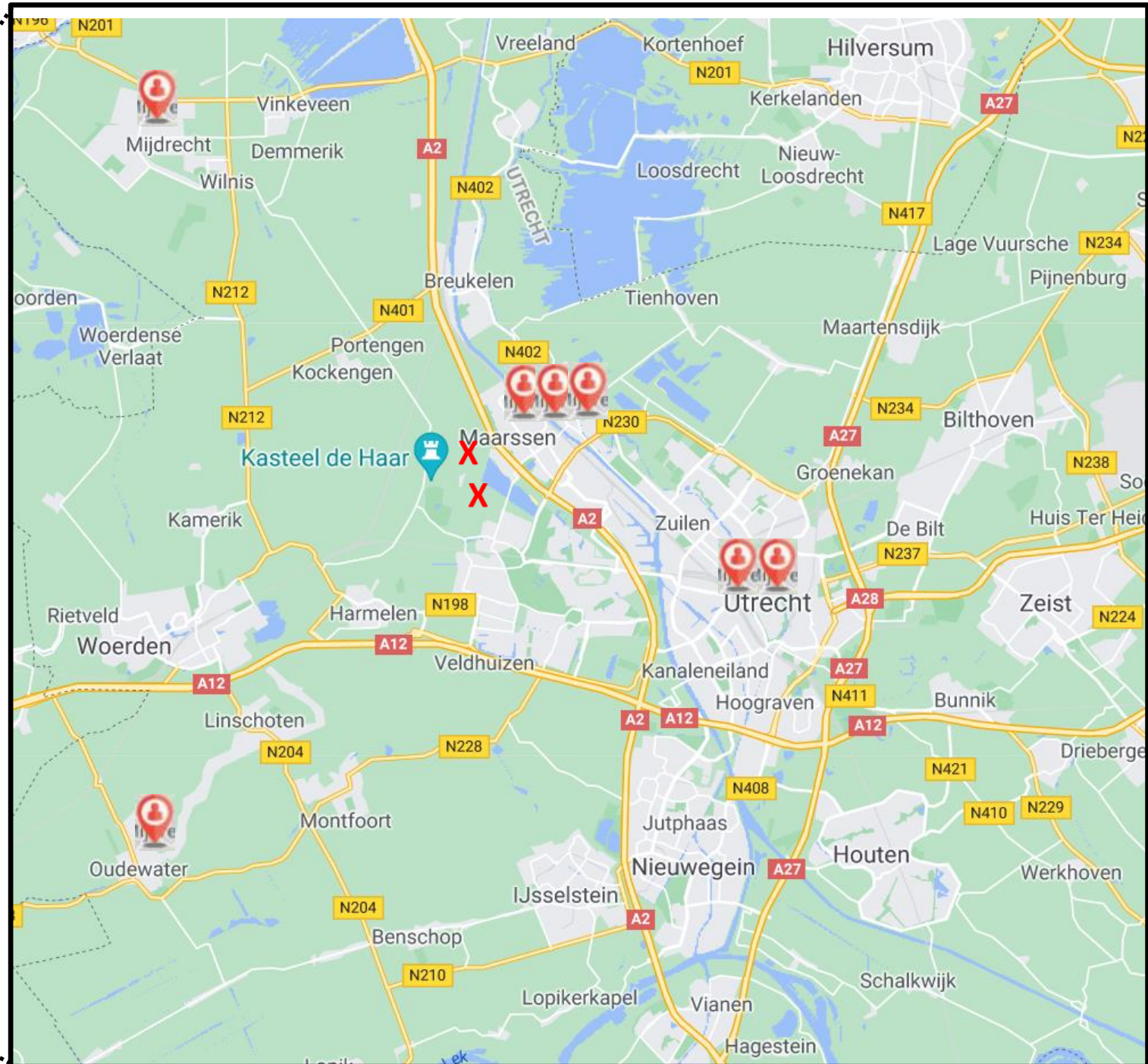
Stelling: Als je niet met regionale publiekscommunicatie start in het muggenseizoen, dan sta je 1-0 achter voor een volgende fase

EENS of ONEENS?

Vragen, opmerkingen of aanvullingen?
Gebruik de chat in MS Teams!

X WNV positieve vogels /
Muggenpools 2020

Regionale communicatie 2020/2021 GGD regio Utrecht

2020

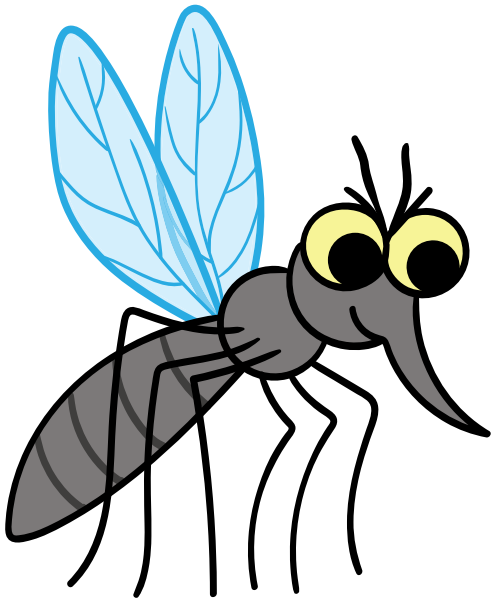
- Sept/okt: korte tijd fase 2 -> fase 3
- Sept: - *Landelijke persberichten*
- *Landelijke Signaleringsberichten*
- Okt: - Bestuursrapportage gemeente(n)
- Bericht website GGDRU

2021

- Juni: - *Labinf@ct*
- Artikel vakblad neurologen
- Juli: - regionale microbiologen -> SEH-artsen, internisten, neurologen
- scholing artsen in opleiding ZKH
- Juli: regionale versterking
publiekscommunicatie RIVM
- Sept: Artikel vakblad infectiologen,
Artsen infectieziektebestrijding

Als je besluit om in fase 1 regionaal gaat communiceren, tot welke groep(en) moeten we ons richten bij publiekscommunicatie rondom muggenoverlast/ muggenoverdraagbare ziekten, zoals Westnijkooorts?

www.menti.com 7798 9008

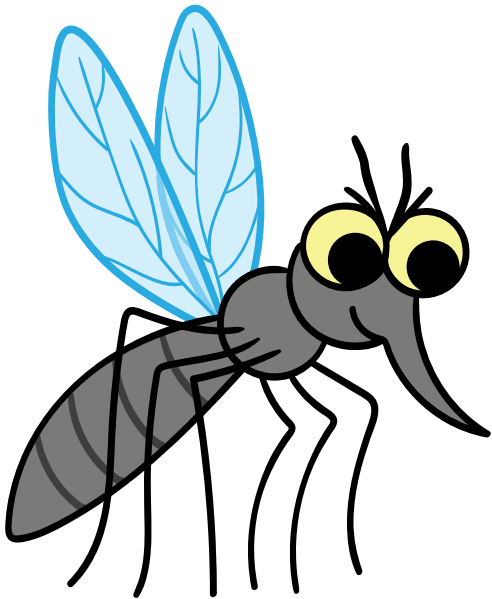

- Begin bij de basis: basisschoolleerlingen
- Richt je tot de kwetsbare risicogroep: o.a. ouderen
- Richt je niet op een specifieke groep: algemene bevolking

Vragen, opmerkingen of aanvullingen?
Gebruik de chat in MS Teams!

In welke fase informeer je huisartsen over Westnijlvirus (WNV)?

www.menti.com 7798 9008

Fase 1 (geen WNV detecties in NI)
Fase 2 (WNV detectie in vogels en muggen)
Fase 3 (Eerste WNV detectie in paarden of mensen)
Fase 4 (WNV uitbraak/nationale onrust)

Vragen, opmerkingen of aanvullingen?
Gebruik de chat in MS Teams!

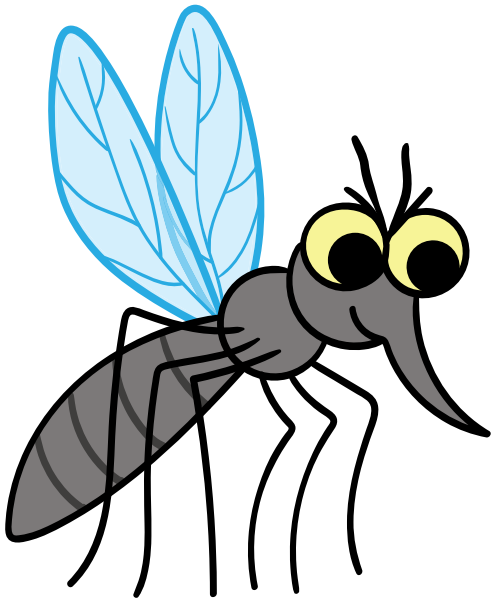
Informeren van huisartsen

- Afstemmen informatieverstrekking via enkele huisartsen – GGD team IZB
- Handelingsperspectief?
- Fase 3: informeren van huisartsen

Hoe bereik je medisch specialisten goed om hen te informeren over WNV?

www.menti.com 7798 9008

- Inf@ct
- Bericht GGD
- Artikel vakblad
- Scholing

Vragen, opmerkingen of aanvullingen?
Gebruik de chat in MS Teams!

Creëren van awareness professionals

Rapid communication

First autochthonous human West Nile virus infections in the Netherlands, July to August 2020

Danique RM Vlaskamp^{1,2}, Steven FT Thijsen^{2,3}, Johan Reimerink^{2,4}, Pieter Hilken¹, Willem H Bouvy⁵, Sabine E Bantjes⁴, Bart JM Vlaminckx⁶, Hans Zaaijer⁷, Hans HTC van den Kerkhof⁴, Stijn FH Raven^{2,4,8}, Chantal BEM Reusken^{2,4}

[+ View Affiliations](#)

TVIclinic
Tijdschrift voor Infectieziekten

[HOME](#) | [TVI](#) | [NIEUWS](#) | [RICHTLIJNEN](#) | [PODCASTS](#) | [PATIËNTEN](#)

Tijdschrift nummers > Nummer 4, September 2021 > [Meningitis op basis van een autochtone infectie met westnijlvirus](#)

MENINGITIS OP BASIS VAN EEN AUTOCHTONE INFECTIE MET WESTNIJLVIRUS

Door: [drs. N.J.L.M. Taks](#), [dr. W.H. Bouvy](#), [dr. S.F.T. Thijsen](#), [ing. J.H.J. Reimerink](#), [dr. C.B.E.M. Reusken](#), [drs. C.F.H. Raven](#)

[Samenvatting](#)

[Volledige tekst](#)

[Figuren & tabellen](#)

[Referenties](#)

[PDF](#)

[Over Auteurs](#)

TNN NEUROLOGISCHE OBSERVATIE

175

Meningitis op basis van een autochtone infectie met westnijlvirus

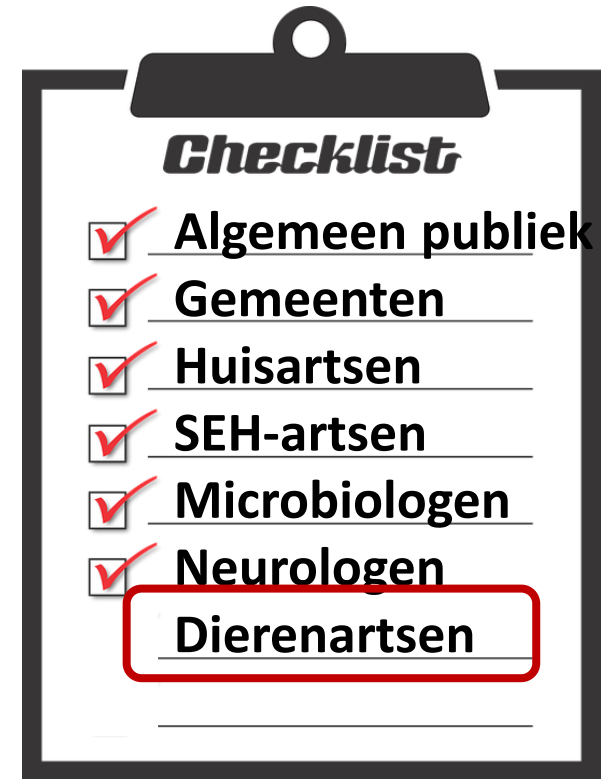
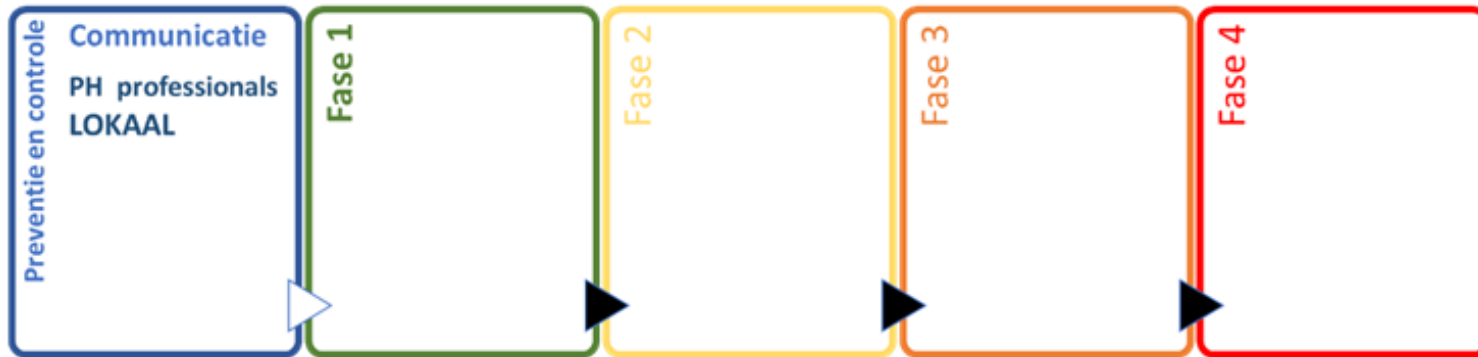
Meningitis caused by autochthonous infection of West Nile virus

drs. N.J.L.M. Taks^{1,8}, dr. W.H. Bouvy², dr. S.F.T. Thijsen³, ing. J.H.J. Reimerink^{4,7}, dr. C.B.E.M. Reusken^{5,7},
drs. C.F.H. Raven^{6,7,8}

SAMENVATTING

SUMMARY

Hebben we iedereen geïnformeerd?

Lesson's learned

- Zoek goede afstemming met actoren die landelijke communiceren
- Infectieuze encefalitis/meningitis; vergeet de neurologen niet
- Een systematische aanpak helpt alle doelgroepen in beeld te krijgen

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
*Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit*

WNV bij ICB NVWA

Vanessa Visser, ICB, NVWA

Webinar WNV
27-11-2021

WNV bij NVWA

- › WNV bij muggen, onderzoek via CMV
- › WNV bij groepen vogels
- › WNV bij paarden

Meldingsplicht WNV

- › Vogels: onverklaarde sterfte bij groepen vogels > 20 melden bij NVWA. Watervogels worden gemeld voor AI
- › Melder of verantwoordelijke wordt gevraagd te verpakken
- › NVIC organiseert ophalen door koerier, direct transport naar WBVR en onderzoek
- › Geen directe gevolgen voor melder/locatie
- › Gemeente en GGD wordt ingelicht over uitslagen, LCI.

Webinar WNV
27-11-2021

WNV bij paarden

- › Paard met neurologische verschijnselen
 - 1: Dierenarts wordt gevraagd, denkt aan virus (houder mn EHV-1)
 - Test wordt aangevraagd, positief krijgt NVIC.
 - 2: Dierenarts belt NVIC voor overleg
 - Bloed naar WBVR
- › Paard getest in voorbereiding export
- › Paard positief, geen gevolg voor houder of paard.
 - Vaccinatie verleden nagaan (dan geen IgM aanwezig)
- › Gemeld bij houder, gemeente en GGD.

Monitoring

- › CMV (NVWA) monitoring vectoren als muggen, knutten en teken
- › Paarden: bloedonderzoek ten behoeve van export
- › Bij neurologische verschijnselen bij paard kan bloed gratis worden verzonden naar GD Deventer (subsidie tot 30 november).
- › Internationaal zijn er rapportagesystemen als EU one health Zoönose en OIE.

Communicatie

- › Nieuwsbronnen paardenhouderij:
 - Dierenarts
 - Sectorraad paard
 - Websites van bv paardenarts.nl, KNHS, GD, KNMvD
- › Maar meestal: stalgenoten en FB en andere socials.....

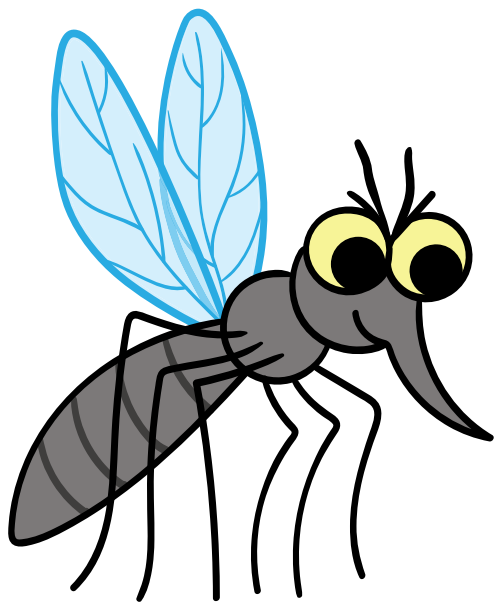
Communicatie NVWA

- › Direct contact met melder, dierenarts
- › Schrijven richting gemeente en GGD
- › Website NVWA
- › Persbericht
- › Korte communicatie in tijdschrift voor diergeneeskunde
- › Vetinf@ct

Informatie naar paardenhouder

[www.menti.com 7798 9008](https://www.menti.com/77989008)

Verantwoordelijkheid ligt bij
de paardenhouder:

EENS of ONEENS?

Vragen, opmerkingen of aanvullingen?
Gebruik de chat in MS Teams!

Vragen?

Dialogo en vragen uit de chat

